

דאוני פיאטלי: "תינוק" ו"תלמיד" חברת "מעוף" מפתחת דאוני הדרכה לקלוב התעופה

הצעדים הראשונים לא היו מבטיחים. קלוב התעופה ביקש מפיאטלי לשפץ ולחזיר לשרות שני גלשוני "ורונה" שיוצרו בפולין, ושני דאוניס מתקדמים מסוג "קומר" שהופעלו בכפר ילדים. פיאטלי וחבורה של עוזרים הקימו בית מלאכה קטן במוסד פנוי בנמל תל אביב, ושם השלימו את העבודה. הצלחתם הביאה להזמנה של ארבע גלשוני "ורונה" על ידי הקלוב, אשר נבנו בבית החרושת "עסיס" ברמת גן.

דאון חד-מושבי "תינוק" ד"ר פיאטלי תכנן ובנה בשנת 1947 דאון חד-מושבי קטן, שנועד, לפי תיאורו "לנסות שיטות שונות של מבנים עשויים עץ". הדאון PH.29 שכונה "תינוק", נבנה והוטס מספר פעמים בשדה דב בתל אביב, על ידי הטייס והדואה אורי ברייר.

מוטת כנפיו של ה"תינוק" היתה 7.78 מטר, אורכו 4.65 מטר ושטח כנפו 7.60 מטר מרובע. משקלו הריק 55 ק"ג והמשקל המירבי עם טייס 130 ק"ג. ביצועיו של הדאון לא היו טובים: בגלל מימדיו הקטנים הוא היה רגיש לכל הפעלה של ההגאים, וכל הטייה של הגה הגובה, שהיה במרחק קצר מדי ממרכז הכובד, גרמו לו לעלרד בצורה חריפה.

אורי ברייר בתא התינוק. לידו ד"ר פיטלי.

למטה: התינוק מוצג באחד מימי התעופה שנערכו בתל אביב

משופר בעל "סירה" להגנת הגולש בזמן הנחיתה.

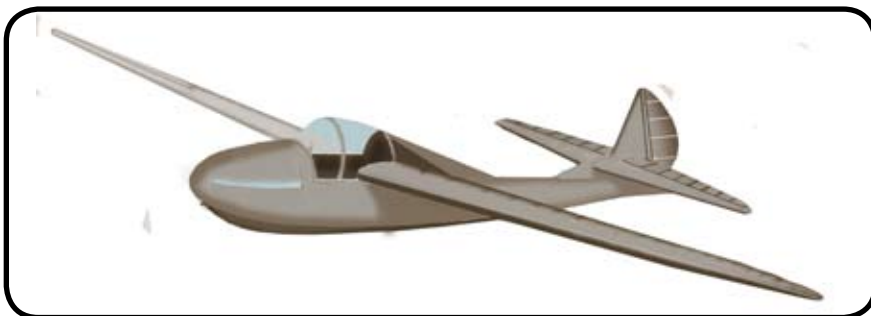
פיאטלי בונה וורונות

ד"ר פידיה פיאטלי, שהגיע לארץ לאחר מלחמת הולם השניה, ביקש לפתח תעשייה תעופתית שתעסוק בתכנון מטוסים ודאוניס.

שתי דמויות הנדסיות עיקריות פעלו בארץ בתחום הדאיה: אמיל פוהורילה (פורן) וד"ר פידיה (יעקב) פיאטלי. לאחר שפוהורילה בנה דאון גרונאו בייבי בנגרייט תרזה, מתוכניות שקיבל מבריטניה, הוא פיתח ובנה את הגל שונים הראשונים שתוכננו ונבנו בארץ ישראל: "פוהו 35", ו"שחף" שהיה דגם

אנציקלופדיה יפעת לתולדות התעופה והחלל בישראל

נדרשו תכונות הטסה טובות במיוחד כדי לשלוט בדאון-אולם אלה לא התאימו לדואים מתחילים.

בחוברת "התעופה בשעה זו" כותב ד"ר פיאתלי: "דאון זה שתוכנן ונבנה על ידי כותב המאמר, הוא הקטן ביותר בעולם והוא בוצע לשם בדיקת שיטת קונסטרוקציה של כנפיים וגוף, אשר באמצעים פשוטים ומחיר נמוך, תתן צורה אוידינמית טובה. ה'תינוק' נועד לשמש

ואורכו 5.350 מטרים. הגדלת המימדים נועדו למנוע את תכונות היציבות הגרונית של הדאון הראשון.

בתכנון הדאון השתתף המהנדס אלכס קפלן, שעבד לימים בפרויקט פוגה מגיסטר בתעשייה האווירית לישראל ובפרויקט ערבה של חטיבת הנדסה.

למרות שתכנונו של הדאון, כולל הכנת השרטוטים הושלמו, אירועי מלחמת העצמאות העסיקו את ד"ר פיאתלי וחברת מעוף, וככל הידוע הוא לא נבנה מעולם.

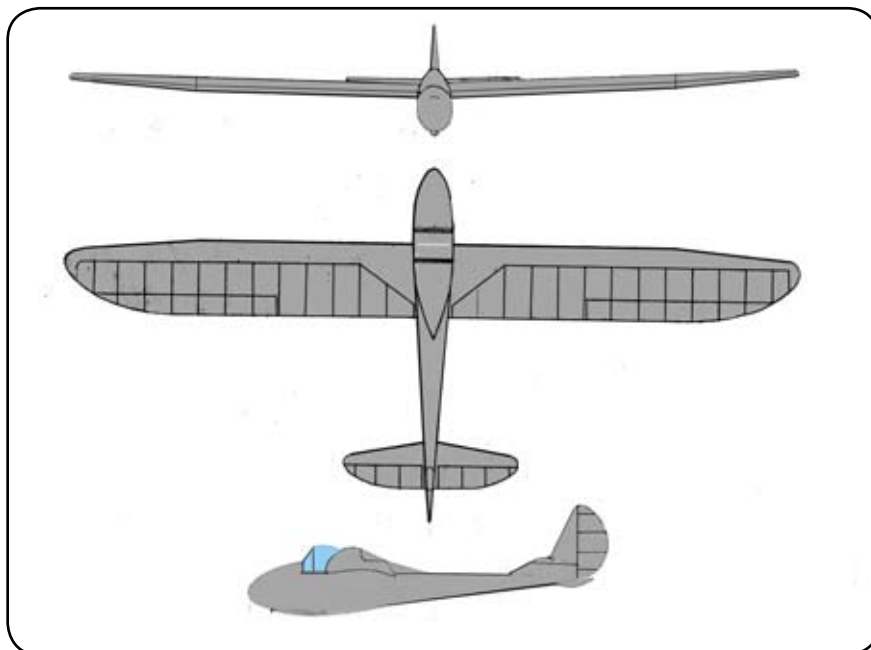
ד"ר פיאתלי היה חסיד השימוש בעץ, בתקופה בה האלומיניום ומתכות אחרות הלכו וכבשו את התכנונים של כלי טיס תעופתיים. הוא פעל לימים בחמ"ד, חיל המדע, בפיתוח טילים ופצצות מונחות. בין אלה היו ה"בזק" שהיה פצצה בעלת כנפי דלתא וזנבות כפולים, והמלאך שהזכיר בתכנונו את המטוס ללא טייס מסוג V-1 שפתחו בגרמנים במלחמת העולם השנייה.

למעלה: מראה כללי של דאון PH.33 "תלמיד" שתוכנן על ידי פיאתלי. במרכז: דאון תינוק מוצג בירושלים (צילום: פרופ' נפתלי קדמון)

תצורה הכללית של ה"תינוק" בתוספת חופה סגורה, אולם מימדיו היו גדולים

3 מבטים של דאון PH.33 "תלמיד"

גם כנסיון בקנה מידה קטן לאבטיפוס PH.33, המכוון כדאון מעבר עבור קלוב התעופה". עוד הוא כותב כי "בבניות קודמות התברר שחלקי המתכת הם אחד הסעיפים היקרים ביותר בארץ, ועל כן נעשתה הכנף מחטיבה אחת. דבר זה התאפשר הודות למוטתה הקטנה, וכל חלקי המתכת נעשו פשוטים במידת האפשר. הכנף בנויה קורה אחת ושפת ההתקפה מכוסה דיקט. אין כל קורות עזר חוץ מאלו של המאזנות". דאון "תינוק", צבוע כסף ועליו פסים ועיטורים בכחול אדום, נשא על זנבו את סמל קלוב התעופה לישראל. פיאתלי תכנן שיפורים לדאון זה, אשר הוצג מספר פעמים בתערוכות ובתהלוכות בתל אביב וירושלים, אשר קראו להתגייסות של בני נוער לתעופה.

דאון הדרכה "תלמיד"

הדאון השני אותו תכנן פיאתלי היה פיתוח של הדאון הראשון, סומל PH.33 וכונה "תלמיד".

למעשה שמר דאון חד-מושבי זה על הקוים הכלליים, על חומרי הבניה ועל